

Stotteren

DSM-V

In de DSM-V valt stotteren onder de communicatiestoornissen. Hieronder vallen onder andere:
De taalstoornis,
De spraakklankstoornis,
De stoornis in de spraakvloeiendheid ontstaan in de kindertijd (ontwikkelingsstotteren),
Sociale (pragmatische) communicatiestoornis (een nieuwe classificatie waarbij de betrokkene aanhoudend moeite heeft met het sociale gebruik van verbale en non-verbale communicatie),
Ongespecificeerde communicatiestoornis.

Definitie van het probleem en enkele wetens-waardigheden

Stotterende sprekers hebben een wankel timing-systeem: de zeer complexe en snelle spraakbewegingen starten regelmatig te vroeg of te laat.

Het gevolg is niet-vloeiend spreken: een verzameling van hoorbare, soms zichtbare en vaak ook verborgen symptomen, die per situatie kunnen verschillen.

- Hoorbare symptomen zijn bv: herhalingen, verlengingen en blokkades.
- Zichtbare symptomen zijn bv: meebewegingen in het gezicht of van ledematen; aan spreken gekoppelde 'tics'.
- Verborgen symptomen zijn bv: spreekangst, stotterangst, vermijden van spreek situaties (sociale angst), minderwaardig voelen, schaamte, depressies. Vooral de verborgen symptomen kunnen leiden tot leerproblemen, minder presteren, psycho-sociale problematiek.

Mensen die stotteren vormen geen homogene groep. Ieder heeft zijn eigen specifieke verzameling symptomen, die zelfs niet onder alle omstandigheden gelijk zijn, afhankelijk van stressfactoren. Er zijn mensen die denken dat stotteren 'wel vanzelf overgaat'. Dat kan wel eens het geval zijn, maar meestal is de kans groter dat beginnend stotteren ernstiger vormen gaat aannemen.

Wat zie ik in de klas, hoe herken ik dit gedrag?

Stotteren is te herkennen aan het herhalen van woorden, lettergrepen en letters, door verlengen van klanken en vast blijven zitten op bepaalde letters. Ook het gebruik van pauzes en stopwoordjes kan een indicatie zijn. Tijdens het spreken kan de leerling tal van bijbewegingen maken met de tong en lippen. Van binnen speelt er zich ook heel wat af: de leerling kan negatief over zijn spreken gaan denken. Daardoor kan het stotteren gepaard gaan met gevoelens van angst, schaamte, minderwaardigheid of zelfs agressie.

De beste aanpak in de klas in bondige adviezen

- Stel aan de stotterende leerling dezelfde eisen als aan de andere leerlingen. Laat hem meedoen aan spreekbeurten en vragen in de klas beantwoorden. Levert dit echter te veel stress op bedenk dan samen creatieve oplossingen.
- Geef de leerling niet meer aandacht dan de anderen vanwege zijn stotteren.
- Praat zelf rustig en langzaam en probeer ontspannen te luisteren.
- Geef de leerling de tijd om te spreken.
- Maak het stotteren bespreekbaar in de klas.

Vooral het laatste kan veel spanning wegnemen: niet alleen bij de stotterende leerling maar ook bij zijn medeleerlingen. Zo wordt het stotteren uit een taboesfeer gehaald. Niet-stotteraars zijn immers ook vaak gespannen voor bijvoorbeeld een spreekbeurt. Het stotteren wordt gerelativeerd en zijn klasgenoten krijgen er zo meer begrip voor.

In ieder geval niet doen

- De leerling in de rede vallen en hem zijn verantwoordelijkheid ontnemen door zijn woorden aan te vullen.
- De leerling vragen beter te gaan spreken / zeggen 'zeg het nog eens langzaam'. Dit leidt hooguit tot krampachtiger spreken, het ontwikkelen van spreekangst en opbouwen van spanning.
- De leerling overslaan bij beurten; laat hem volledig meedoen.

Overige opmerkingen

Betrek ook de ouders in de gesprekken met de stotterende leerling, want de school- en thuissituatie zijn van essentieel belang bij de preventie en benadering met stotteren. Zoek eventueel samen specialistische hulp (logopedist – stottertherapeut).

Bron: www.stotteren.nl

Ervaringen met deze handelingswijzer s.v.p. opsturen aan cordys@cordys.nl